

Формування системи екологічного менеджменту дозволить забезпечити реалізацію цільових програм Європейської багатовекторної інтеграції, створить передумови для організації нових робочих місць працівників інноваційної сфери, екологів, сприятиме формуванню екологічно орієнтованого бізнесу і створить передумови сталого безпечного розвитку України [2].

Нині відбувається процес переходу економіки України в екологічно безпечну економіку. У зв'язку з цим, пошук шляхів реформування є невід'ємним від механізму реалізації системи екологічного менеджменту.

Література

1. Князева Т.В. Розвиток системи екологічного менеджменту на підприємстві: основні теоретичні положення / Т.В. Князева // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. Випуск 1(10), Том 1. – 2014. – С. 391-396.

2. Нагаєв В.М. Екологічний менеджмент аграрної сфери як основа еколого-безпечного розвитку України / В.М. Нагаєв, О.А. Абдулмалікова – Режим доступу: <http://base.dnsgb.com.ua/files/journal/.../VDdau2008-1-Ekonom-Nagaev.pdf>.

3. Чигрин О.Ю. Еколого-економічні аспекти впровадження сучасних інструментів екополітик в корпоративному секторі / О.Ю. Чигрин, Т.В. Пімоненко – Режим доступу: http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis.../cgiirbis_64.exe?...

Микола Мороз

Міністерство аграрної політики та продовольства України

ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА В КОНТЕКСТІ ДЕРЕГУЛЯЦІЇ

Одним із пріоритетних заходів держави є забезпечення продовольчої безпеки громадян.

Законом України “Про державну підтримку сільського господарства України” продовольча безпека визначається як захищеність життєвих інтересів людини, яка виражається у гарантуванні державою безперешкодного економічного доступу людини до продуктів харчування з метою підтримання її звичайної життєвої діяльності

Всесвітньою продовольчою та сільськогосподарською організацією ООН (ФАО) продовольча безпека існує тоді, коли всі люди в будь-який час мають фізичну та економічну доступність до достатнього, безпечного та повноцінного харчування, що відповідає їх дієтичним та харчовим вподобанням, для забезпечення активного та здорового способу життя.

Продовольча безпека повинна базуватися на таких основних принципах: наявність їжі, доступ до їжі, стабільність системи та здорове харчування¹.

В Україні продовольча безпека відстежується за допомогою індикаторів продовольчої безпеки, відповідно до Методики, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.12.2007 № 1379.

Проте, значним недоліком відстеження ситуації щодо продовольчої безпеки є те, що звіт про стан продовольчої безпеки публікується лише у вересні періоду, наступному за звітним. Таким чином відбувається проста констатація фактів, без можливості оперативного впливу на ситуацію на ринку. Більше того, чинним законодавством не встановлено, які дії здійснюють державні органи влади у випадку порушення граничних критеріїв для індикаторів.

Ураховуючи, що застосування інструментів митно-тарифного регулювання суттєво обмежено міжнародними угодами, можна констатувати, що станом на даний час, єдиним інструментом державного впливу на продовольчу безпеку залишається регулювання цін на продовольство.

Відповідно до Закону України “Про ціни і ціноутворення” та постанови Кабінету Міністрів України “Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)” державою застосовуються жорсткі адміністративні методи – регулювання рентабельності та торговельних надбавок на основні продукти харчування, а також використання механізму декларування цін на продовольчі товари.

Крім того, упродовж останніх років держава намагалася знизити вартість деяких продуктів харчування шляхом проведення інтервенцій Аграрним фондом.

Проте, такий механізм має ряд недоліків: він обмежує підприємницьку ініціативу, а також застосовується до усіх верств населення, навіть для тих, хто не потребує додаткової допомоги.

Тому державна політики в сфері продовольчої безпеки повинна бути зміщена з державного регулювання цін до лібералізації ціноутворення з соціальною підтримкою купівельної спроможності, яка сприятиме розширенню внутрішнього ринку.

Планом заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України, схваленої постановою Верховної Ради України від 11 грудня 2014 року № 26, та Стратегії сталого розвитку “Україна-2020”, затвердженої Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015, передбачено розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту постанови Кабінету Міністрів України щодо внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 25 грудня 1996 р. № 1548 “Про встановлення повноважень органів

виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)” та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України з метою лібералізації ціноутворення, зокрема усунення надмірного регулювання цін на продовольчі товари.

В умовах обмеженої купівельної спроможності населення ефективним заходом може стати запровадження системи адресної допомоги на продовольство для найуразливіших верств населення. Така допомога, наприклад, може надаватися у вигляді коштів, нарахованих на електронний платіжний засіб у вигляді емітованої в установленому законодавством порядку пластикової чи іншого виду картки (платіжну картку). Проте, на розрахунки за допомогою такої картки доцільно встановити ряд обмежень, зокрема за допомогою такої картки можна буде оплатити лише продовольчі товари певної групи (молочні та м'ясні товари, хлібобулочні вироби, цукор, олію, крупи, овочі, фрукти тощо.)

Видавати таку картку, за заздалегідь установленими критеріями, доцільно окремим особам, які попали в складні життєві обставини.

Запровадження таких виплат стимулюватиме збільшення споживання продукції та сприятиме росту виробництва сільськогосподарської продукції.

Крім того, доцільно розробити та запровадити програми здорового харчування школярів на кшталт “Дитяче молоко” та “Фрукти і овочі для дітей” з подальшою інтеграцією їх у поточну програму дошкільного та шкільного харчування. Запровадження таких програм матиме подвійний ефект: додаткове стимулювання виробництва продовольства та покращення здоров'я дітей шляхом зміщення їх раціону в сторону здорового харчування.

Наступним кроком, спрямованим на лібералізацію цінового регулювання повинен стати перехід від системи здійснення аграрних інтервенцій сільськогосподарської продукції до здійснення інтервенцій лише у випадку настання кризи або виникнення суттєвих дисбалансів на аграрному ринку.

Одночасно, в Україні необхідно запровадити удосконалену систему моніторингу продовольчої безпеки, яка буде здійснюватись оперативно та на постійній основі і дозволить вчасно реагувати на загрози.

Лібералізації цінового регулювання з одночасним запровадженням соціальним захистом населення забезпечить фізичний та економічний доступ до продовольства та сприятиме залученню інвестицій в агропромисловий комплекс.

ⁱ <http://www.fao.org/docrep/019/i3434r/i3434r02.pdf>